

EDİTÖRDEN

Sayın meslektaşlarım, uzun bir aradan sonra tekrar birlikteyiz. Maalesef yeterli sayıda yazı bizlere iletilmediği için hedeflediğimiz düzen ve sıklıkta yayım yapamıyoruz. Sizlerin kardiyovasküler hemşirelik/koroner yoğun bakım hemşireliği alanlarında katkılarınızı bekliyoruz. Lütfen bizlere yazmaktan çekinmeyin, istediğiniz her konuda sizlere destek vermeye hazırız. Şimdiye kadar yayımlanan konulardan ne derecede faydalandığınızı bilmek istiyoruz, gereksinim duyduğunuz, yayımlanmasını istediğiniz konuları bizlere bildirebilirsiniz.

12 Mayıs Hemşirelik Haftası yaklaşırken sizlerle paylaşmak istediğim konu “Kardiyoloji Hemşireliği Tanım, Görev Yetki ve Sorumlulukları” ile ilgili herhangi olumlu bir gelişme olmamasıdır. Daha önceki bir yazımda belirttiğim gibi Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü Hemşirelik Hizmetleri Yönetmelik Taslağı için çalışma grubumuzca hazırlanan “Kardiyoloji Hemşireliği Tanım, Görev, Yetki ve Sorumlulukları” çalışması 1 Kasım 2007’de TKD tarafından T.C. Sağlık Bakanlığı’na sunulmuş olmasına rağmen resmi gazetenin 08.03.2010 tarih 27515 sayılı Hemşirelik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair olan yönetmelikte yer almadığı görüldü. Oysa Dünya’nın ve Türkiye’nin bir numaralı hastalık ve ölüm nedeni olan kardiyovasküler hastalıkların önlenmesinde ve bakımında çok önemli rol ve sorumlulukları olan kardiyoloji hemşirelerinin görev yetki ve sorumluluklarının henüz belirlenmemiş olması düşündürücüdür. Türkiye’de istihdamı olmayan; diyabet eğitim hemşiresi, endoskopi hemşiresi, steril hemşire, dolaşan hemşire, stoma ve yara bakım hemşiresi, okul sağlığı hemşiresi, ceza ve tutukevi hemşiresi gibi ve üstelik bir sistem olmayıp sadece bir sistemin konusu olan alanlar yönetmelikte yer alabilmiştir. T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından planlanan TKD önderliği ve koordinatörlüğünde gerçekleştirilen “Ulusal Kalp Sağlığı Politikası” dahilinde 185-192. sayfalarda “Kardiyoloji hemşirelerinin eğitimi nasıl olmalıdır” yer almış olmasının ayrıca Türkiye’de ve Avrupa’da Ulusal Hemşirelik Bakım Kılavuzları çıkaran tek hemşire grubu olmasının dikkate alınmaması üzücüdür. Konu ile ilgili olarak kardiyoloji hemşirelerinin haklarının peşinde olmasının gereğine inanıyorum. Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü Hemşirelik Hizmetleri Yönetmelik Taslağı için Kardiyoloji ve Girişimsel Kardiyoloji Hemşireliği Tanım, Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile ilgili son çalışmayı yazının devamında okuyabilirsiniz.

Sevgi ve Saygılarımla

Prof.Dr.Nuray ENÇ

Editör

KARDİYOLOJİ VE GİRİŞİMSSEL KARDİYOLOJİ HEMŞİRELİĞİ TANIM, GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLARI

KARDİYOLOJİ HEMŞİRESİ

Kardiyovasküler hastalığı olan birey ve ailenin bakım, eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesinden sorumlu özel dal hemşiresidir. Kardiyoloji hemşireliği için uygulama alanları; sağlığı yükseltme, önleme, akut-kronik bakım/girişimler, rehabilitasyon ve mevcut durumun kötüleşmesini önleyici bakımdır (palyatif bakım).Kardiyoloji hemşiresine alanının dışında nöbet dahil ek herhangi bir görev verilemez.

Çalıştığı Birim: Kardiyoloji Servisi, Koroner Yoğun Bakım Ünitesi, Kardiyovasküler Tıbbi Tanı ve Tedavi Laboratuvarları (Kardiyak Kateter Laboratuvarı, Treadmil vb.)

Gerekli Temel Nitelikler

- **Eğitim:** En az lisans mezunu, tercihen Kardiyoloji Hemşireliği / ilgili alanda lisans üstü eğitim almış olmak.
- **Sertifika:** Sağlık Bakanlığınca onaylanmış Kardiyoloji Hemşireliği sertifikasına sahip olmak.

Görev, Yetki ve Sorumlulukları:

Hemşirelerin genel görev, yetki ve sorumluluklarının yanı sıra;

Hemşirelik Bakımı

- Hastalığın gelişimi, hemodinamik durum ve hasta için beklenen sonuçlarda kritik karar verebilmek için kardiyak anatomi, fizyoloji ve fizyopatoloji bilgisini kullanır.
- Hemşirelik Süreci doğrultusunda hastanın kardiyovasküler sağlık sorunlarının kapsamlı değerlendirmesini yapar, hemşirelik tanılarını koyar, bakım gereksinimlerini planlar, uygular, sonuçlarını değerlendirir, gereksinimlere göre bakımda yeni düzenlemeler yapar. Bu amaçla Ulusal Kardiyovasküler Hemşirelik Bakım Kılavuzlarını kullanır.
- Kardiyovasküler hastaların akut ve kronik dönemdeki bakımında yaygın olarak kullanılan ilaçların etkilerine, yan etkilerine, ilaç/besin etkileşimine ilişkin bilgiyi kullanır.
- İlaçları güvenli bir şekilde temin eder, uygun koşullarda, güvenli ve düzenli bir şekilde korunmasını sağlar. İlaçların son kullanma tarihini kontrol eder.
- Narkotik ilaçların kullanımını kontrol altına alır, bunlara ilişkin protokollere uyar/uyulmasını sağlar.
- Tanı ve tedavi amaçlı girişimler için bireyi bilgilendirir, işleme hazırlar, işlem sırası ve sonrasında takip eder ve gerekli uygulamaları yerine getirir.
- Kardiyovasküler laboratuvar testlerini yorumlar ve bireyin durumuna uygun hemşirelik girişimlerini planlar ve uygular.
- Bireyin durumunu kritik dönem boyunca izler ve acil kardiyak durumlarda tedavi ve bakım hakkında karar verir ve destekler.
- Acil girişimler ve kritik durumlarda ulusal/kurumun benimsemiş olduğu protokoller (Kalp Akciğer Canlandırması vb.) doğrultusunda uygun hemşirelik aktivitelerini yerine getirir.

- Olası yetersizlik ya da her an gerçekleşecek ölüm nedeniyle bireyin/ailenin keder sürecine yardımcı olur.
- Acil girişimler için gerekli olan malzemelerin yeterli ve daima kullanıma hazır tutulmasını sağlar.
- Tüm uygulama ve değerlendirmelerini, interdisipliner ekibin tüm üyelerince anlaşılır ve ulaşılır olacak şekilde dokümante eder.

Eğitim ve Danışmanlık

- Kardiyovasküler hastalıkları önleme stratejilerini içeren aktiviteler ile olası/var olan kardiyovasküler riskleri azaltmayı amaçlar. Bu amaçla;
 1. Birincil Önleme: Birey/toplumun kardiyovasküler risk faktörlerini önleme/azaltma ile ilgili bilgi ve destek sağlar.
 2. İkincil Önleme: Bireyde var olan kardiyovasküler hastalıklarda sağlığı koruma ve geliştirmeye yönelik girişimlerde bulunur.
 3. Üçüncül Önleme: Birey, kardiyovasküler hastalıkların erken döneminden itibaren rehabilite edilir.
- Kardiyovasküler hastaların gereksinimleri doğrultusunda, hastanın üniteye/servise kabulünden rehabilitasyon sürecinin sonuna değin bakımın her aşamasında hasta ve ailenin eğitimini planlar, uygular, değerlendirir ve kaydeder.
- Bireyin kardiyovasküler hastalık belirti ve bulgularının farkında olmasını sağlar.
- Eğitim hemşiresi/sorumlu hemşire ile işbirliği yaparak eğitim gereksinimlerine yönelik önerilerde bulunur.
- Taburculuğuna karar verilen hastaların taburculuk planlamasını yapar ve evde bakıma yönelik eğitim girişimlerini planlar, uygular ve etkinliğini değerlendirir.
- Hizmet içi eğitim etkinliklerine katılır.
- Akademisyen hemşire ve sorumlu hemşire ile işbirliği yaparak öğrenci hemşirelerin eğitimine katkıda bulunur.
- Mesleki ilerleme ve gelişimi için ulusal/uluslararası seminer, kongre vb. toplantılara katılır, bilimsel yayınları takip eder, eğitim materyelleri ve yayın geliştirir.
- Hastaların tanı/tedavi amacıyla hastane içi veya dışındaki başka bölüm ya da hastaneye transferi için gerekli araç-gereç ve ilaçların hazırlanmasını sağlar.

İşbirliği/Ortaklık Yapma

- Kardiyovasküler hastalıkların önlenmesi, tedavisi, bakımı, rehabilitasyonu ile ilgili olan diğer disiplinler ile işbirliği yapar (diyetisyen, fizyoterapist vb.).
- Hastanın taburcu olduktan sonra bakımını üstlenecek uzun süreli bakım kurumu/ünitesi, evde bakım hizmet organizasyonu ve evde hastanın bakımından sorumlu olacak birey/aile ile işbirliği yapar.
- Hastaların uyku ve dinlenmelerini sağlamak amacıyla gürültü, ışık, ısınma, havalandırma gibi çevresel uyaranları kontrol eder, belirlediği aksaklıkları ilgili birime bildirerek giderilmesini sağlar.
- Hastanın bakım ve tedavisinden sorumlu olan tüm sağlık ekibi üyelerinin transfer konusunda bilgilendirilmesini sağlar.

- Acil girişimler ve kritik durumlarda hastanın transferinin yapılacağı saat ve gereksinim duyulacak ekipman ve desteğin sağlanması için yardımcı hizmetleri (güvenlik, yardımcı personel, solunum tedavi uzmanı vb.) bilgilendirir.

Yönetime Katılma

- Bakım sistemini etkileyebilecek politikaların üretilmesinde yer alır.
- Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğü/Başhemşirelik tarafından belirlenmiş, politika, hedef, kural ve düzenlemelere uyar/uyulmasını sağlar.
- Görevlendirildiği birimlerde hemşirelik hizmetleri ile ilgili sorun ve gereksinimleri Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğü/Başhemşireliğe bildirir.
- Sistematik olarak bakımın kalitesini ve etkinliğini değerlendirir.
- Hemşirelik uygulamaları için gerekli malzemelerin yeterli ve çalışır durumda olduğunu kontrol eder.

Araştırma Yapma ve Etik Kurallara Uyma

- Tüm uygulamalarda etik kurallara uyar ve uyulmasını gözetir.
- Kardiyoloji Hemşireliği alanında araştırmalar yapar ve yapılan araştırmalara katılır.
- Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğü tarafından istenilen kayıt ve istatistikleri toplar.

GİRİŞİMSEL KARDİYOLOJİ HEMŞİRESİ

İnvaziv kardiyolojik girişimlerde birey ve ailenin bakım, eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmesinden sorumlu özel dal hemşiresidir. Girişimsel kardiyoloji hemşiresine alanının dışında nöbet dahil ek herhangi bir görev verilemez.

Çalıştığı birim: Kardiyak kateter laboratuvarı ve servisi

Gerekli Temel Nitelikler

- **Eğitim:** En az lisans mezunu, tercihen Kardiyoloji Hemşireliği/ilgili alanda lisansüstü eğitim almış olmak.
- **Sertifika:** Sağlık Bakanlığınca onaylanmış Girişimsel Kardiyoloji Hemşireliği sertifikasına sahip olmak.

Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Hemşirelerin genel görev, yetki ve sorumluluklarının yanı sıra;

KARDİYAK KATETER LABORATUVARI HEMŞİRESİ

Tanısal ve girişimsel işlemleri kardiyologlar ile birlikte uygulayan hemşiredir. Hastalığın gelişimi, hemodinamik durum ve hasta için beklenen sonuçlarda kritik karar verebilmek için kardiyak anatomi, fizyoloji ve fizyopatoloji bilgisini kullanır.

- İşlem öncesi, kardiyak kateter laboratuvarında gerekli olan hazırlıkları yapar.
- Hastayı, kardiyak kateter servis hemşiresinden ilgili işlemler doğrultusunda teslim alır.

- Tanı ve tedavi amaçlı girişimler için bireyi bilgilendirir, işleme hazırlar, işlem sırası ve sonrasında takip eder ve gerekli uygulamaları yerine getirir.
- Kateterizasyon, anjiyografi, perkütan girişimler, elektrofizyoloji İmplant edilebilir kardiyoverter-defibrilatör (ICD) ve kalıcı pacemaker işlemlerinden önce hastanın hazırlıklarını kontrol eder, eksikliklerini tamamlar.
- Hasta güvenliği önlemlerini alır.
- Radyasyon güvenliği önlemlerini alır.
- Kullanılan malzeme, alet ve tıbbi cihazların temini, bakımı, temizliği ve sterilizasyonunu sağlar.
- Laboratuvarın genel temizlik ve hijyenini sağlar. Sterilizasyon tekniklerini bilir, uygular ve uyulmasını gözetir.
- İşlem sırasında steril şartların korunmasını sağlar.
- Laboratuvarda yapılan tüm işlemlerle ilgili bilgisi vardır. Laboratuvarda kullanılan malzemeleri, tıbbi cihazları ve özelliklerini bilir.
- Acil girişimler için gerekli olan malzemelerin yeterli ve daima kullanıma hazır tutulmasını sağlar.
- İlaçları güvenli bir şekilde temin eder, uygun koşullarda, güvenli ve düzenli bir şekilde korunmasını sağlar. İlaçların son kullanma tarihini kontrol eder.
- İnvaziv kardiyolojik girişimlerde kullanılan ilaçların etkilerini, yan etkilerini, ilaç etkileşimine ilişkin bilgiyi kullanır.
- Narkotik ilaçların kullanımını kontrol altına alır, bunlara ilişkin protokollere uyar/uyulmasını sağlar.
- Acil girişimler ve kritik durumlarda ulusal/kurumun benimsemiş olduğu protokoller (Kalp Akciğer Canlandırması vb.) doğrultusunda uygun hemşirelik aktivitelerini yerine getirir.
- İşlem sırasında olabilecek komplikasyonlar hakkında bilgisi vardır, hastayı izler ve direktifleri uygular.
- Hastaya verilen kontrast miktarına dikkat eder, gerekirse hekimi uyarır.
- Olası yetersizlik ya da her an gerçekleşecek ölüm nedeniyle bireyin/ailenin keder sürecine yardımcı olur.
- İşlem sırasında hastanın ölümü durumunda hastayı hazırlar ve teslim edilmesini sağlar.
- Tüm uygulama ve değerlendirmelerini, interdisipliner ekibin tüm üyelerince anlaşılır ve ulaşılır olacak şekilde dokümante eder.
- İşlem sonrası girişim yerine yönelik bakımı yapar ve hastanın eğitimini sağlar.
- İşlem sonrası hastayı hazırlar, kardiyak kateter servis hemşiresine yazılı ve sözlü teslim eder.

KARDİYAK KATETER SERVİS HEMŞİRESİ

- İşlemlerle ilgili hasta ve gerekli diğer hazırlıkları yapar ve hastayı kardiyak kateter laboratuvar hemşiresine teslim eder.
- Kardiyak kateter laboratuvar hemşiresinden hasta ile ilgili bilgiyi alır ve gerekli hazırlıkları yapar.
- Hemşirelik Süreci doğrultusunda hastanın kardiyovasküler sağlık sorunlarının kapsamlı değerlendirmesini yapar, hemşirelik tanımlarını koyar, bakım gereksinimlerini planlar, uygular,

sonuçlarını değerlendirir, gereksinimlere göre bakımda yeni düzenlemeler yapar. Bu amaçla Ulusal Kardiyovasküler Hemşirelik Bakım Kılavuzlarını kullanır.

- Kardiyovasküler hastaların akut ve kronik dönemdeki bakımında yaygın olarak kullanılan ilaçların etkilerine, yan etkilerine, ilaç/besin etkileşimine ilişkin bilgiyi kullanır.
- Kardiyovasküler laboratuvar testlerini yorumlar ve bireyin durumuna uygun hemşirelik girişimlerini planlar ve uygular.
- Bireyin durumunu kritik dönem boyunca izler ve acil kardiyak durumlarda tedavi ve bakım hakkında karar verir ve destekler.
- Acil girişimler ve kritik durumlarda ulusal/kurumun benimsemiş olduğu protokoller (Kalp Akciğer Canlandırması vb.) doğrultusunda uygun hemşirelik aktivitelerini yerine getirir.
- Olası yetersizlik ya da her an gerçekleşecek ölüm nedeniyle bireyin/ailenin keder sürecine yardımcı olur.
- Acil girişimler için gerekli olan malzemelerin yeterli ve daima kullanıma hazır tutulmasını sağlar.
- Tüm uygulama ve değerlendirmelerini, interdisipliner ekibin tüm üyelerince anlaşılır ve ulaşılır olacak şekilde doküman eder.

Eğitim ve Danışmanlık

- İnvaziv kardiyolojik girişimler doğrultusunda, hastanın kabulünden rehabilitasyon sürecinin sonuna değin bakımın her aşamasında hasta ve ailenin eğitimini planlar, uygular, değerlendirir ve kaydeder.
- Bireyin kardiyovasküler hastalık belirti ve bulgularının farkında olmasını sağlar.
- Eğitim hemşiresi/sorumlu hemşire ile işbirliği yaparak eğitim gereksinimlerine yönelik önerilerde bulunur.
- Taburculuğuna karar verilen hastaların taburculuk planlamasını yapar ve evde bakıma yönelik eğitim girişimlerini planlar, uygular ve etkinliğini değerlendirir.
- Hizmet içi eğitim etkinliklerine katılır.
- Akademisyen hemşire ve sorumlu hemşire ile işbirliği yaparak öğrenci hemşirelerin eğitimine katkıda bulunur.
- Mesleki ilerleme ve gelişimi için ulusal/uluslararası seminer, kongre vb. toplantılara katılır, bilimsel yayınları takip eder, eğitim materyelleri ve yayın geliştirir.
- Hastaların tanı/tedavi amacıyla hastane içi veya dışındaki başka bölüm ya da hastaneye transferi için gerekli araç-gereç ve ilaçların hazırlanmasını sağlar.

İşbirliği/Ortaklık Yapma

- Acil servisi
- Koroner yoğun bakım ünitesi
- Kardiyovasküler cerrahi, anestezi
- Kardiyak kateter servisi ve diğer kardiyoloji servisleri
- Sterilizasyon ünitesi
- Eczane, biyokimya laboratuvarı, kan merkezi
- Biyomedikal servisi
- Tıbbi girişimsel malzemelerin sağlandığı depo

- Enfeksiyon komitesi
- Kateter laboratuvarı sekreteri

Yönetime Katılma

- Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğü/Başhemşirelik tarafından belirlenmiş, politika, hedef, kural ve düzenlemelere uyar/uyulmasını sağlar.
- Bakım sistemini etkileyebilecek politikaların üretilmesinde yer alır.
- Görevlendirildiği birimlerde hemşirelik hizmetleri ile ilgili sorun ve gereksinimleri Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğü/Başhemşireliğe bildirir.
- Sistematik olarak bakımın kalitesini ve etkinliğini değerlendirir.
- Hemşirelik uygulamaları için gerekli malzemelerin yeterli ve çalışır durumda olduğunu kontrol eder.

Araştırma Yapma ve Etik Kurallara Uyma

- Tüm uygulamalarda etik kurallara uyar ve uyulmasını gözetir.
- Girişimsel Kardiyoloji Hemşireliği alanında araştırmalar yapar ve yapılan araştırmalara katılır.
- Hemşirelik hizmetleri müdürlüğü tarafından istenilen kayıt ve istatistikleri toplar.